

212. Van Dale, de letter O (5) en P (1)

1. Het land van Overmaze (de Landen van Overmaze) omvat het gebied dat gevormd werd door de graafschappen en heerlijkheid van Valkenburg, Dalhem en 's-Hertogenrade. De Overmase dorpen, welke waren dat ook weer? Door zogenaamde force majeure reed de trein niet wegens onverwarmde wissels: een regelrechte farce! Een radio- of televisie-uitzending overnemen heet relayeren. Overcreditering heeft niet alles, maar wel veel, te maken met crediteren en overcrediteren. Van Dale spelt (ook!), dat lijkt betwistbaar, overkreditering. Het Overkwartier omvat het – niet Overrijnse – gebied van Venlo en Roermond.

2. Het Oversticht behoorde tot het bisdom Utrecht. Het huldeblijk was over the top. Geef mij maar liever een over-'t-ij-kijkertje. Had hij een faux pas begaan? Uberteit is een synoniem van overvloed. Een paeen is een overwinningslied. Tritium is overzware waterstof. Neem vaker de ov-fiets! Oxaliet oftewel humboldtien is een geelkleurig mineraal. In de Oxfordbeweging werd, merkwaardig genoeg, weinig oxford gedragen, ook niet door de Oxfordianen (Oxonians) zelf. Er zijn heel wat oxideverbindingen. Scheikunde blijft boeien met oxoazijnzuur (glyoxylzuur, glyoxaalzuur), oxidule en oxyzuur. 'Een jeugdige grijsaard' is een oxymoron. Oxymel bereid je uit honing en azijn.

3. De hypofyse zit onder aan de hersenen, de hypothalamus is een deel van de tussenhersenen onder de thalamus. Een hippopotamus is een nijlpaard en een hippocampus is een fabeldier (half paard, half vis). Telaarcomers zou je een overtijdbehandeling moeten kunnen geven. Een overtoom heeft met waterhoogteverschillen te maken. Oxfordgroep was de oorspronkelijke naam van de Morele Herbewapening. Jan is een raadsheer met een p ervoor (een praatjesmaker dus). Die mooie nieuwe fiets, schrijf daar gerust een P voor (die ben je dus kwijt). Hij is in de p (mooi aangekleed) en zit niet in de pee (penarie). Als je peetoom van een petaohm ohms maakt, krijgt hij er een een met vijftien nullen voor. In de natuurkunde is de pascalseconde (Pas) de SI-eenheid van dynamische viscositeit. De poise (P) is de niet-SI-eenheid van (dynamische) viscositeit en gelijk aan 0,1 Pas. Paters met P.A. achter de naam, dat kan ook S.M.A. zijn.

4. Dat betreft dan duidelijk de witte paters. Pakistaanse hasj wordt bij verkorting ook paak genoemd. De trein had aan de paal geroken, is een uitdrukking bij treinmachinisten. Dicteenomaden, buitenpoorters, hebben wel iets van paalburgers. Als puntje bij paaltje komt, komt het eropaan. Wat betekent paaltjesdag in soldatentaal? Een tudorboog vind je in de bouwkunde. In Tonga betaal je met pa'anga's. Die is een deiktisch pronomen. Hij steeg op zijn Pegasus, maar kwam uiteindelijk aan met de paarden van Sint-Franciscus. Daar reden ze nog met paard-en-wagen. Ik heb echt niet een paardje (ezeltje) schijtgeld.

5. Paardjerijden is een soort paardje-hop (Jaarboek 2007). Zij droeg een paarlen (parelen) halssnoer. Een vroege paas, een witte paas? De dominee had op Goede Vrijdag paaseieren gegeten en kreeg onverwacht nog een paasbeurt ook, voor de duidelijkheid: niet van zijn vrouw. De jonge socialisten kwamen op de Paasheuvel samen. 1916 was het jaar, dat de Ierse Paasopstand tegen Engeland uitbrak. Met het guldengetal uit de tijdrekenkunde bepaal je de paasdatum. De PAB, de balboa, vindt je onderwijzer in Panama. De wielrenner werd gepacet (gegangmaakt). Wij gedenken deze burgemeester pace tanti nominis (pace tanti viri). Het Pachtersoproer van 1748 ging over belastingen. Pachtzaken komen voor de centrale pachtkamer van het Gerechtshof in Arnhem. Die heeft niet te maken met de Leen- en Pachtwet.

6. Wat is ouder, de Pacificatie van Gent of de pacificatie van Atjeh? (Het lijkt wel een geschiedenisquiz.) Een packager maakt boeken voor uitgeverijen. Waren het stalen pact (1936-1945) en het pact van Bagdad (de Arabische staten) met de duivel gesloten? Dit is niet te vreten, ge zoudt er padden (geen coffeepads, koffiepads) mee vergeven. Is paella nu met of zonder trema? Een pagina-icoon (favicon,

urlicon) (Jaarboek 2009) zie je in de URL-balk op je beeldscherm bij internetten. Kom, heffen wij ons glas pagne! De paardenplei (paardenpolei) is de watermunt.

7. We hebben pas nog gepaintballd. Met paks (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) in je tuin krijg je geen schonegrondverklaring. Het pak van Sjaalman omvat nogal wat. Een pailow is een monumentale Chinese stenen toegangspoort. Het paisley is een abstract kleurrijk motievenpatroon in stoffen. Van pait kan een Maleier dronken worden. Zal ik je een pakkerd geven? Jouw pakkie-deftig is mijn pakkie-an (pakean) niet. Pakoeli is geelharthout en paksoi is een soort Chinese kool. Het PAL-systeem wordt bij tv gebruikt, PAL-plus is nog geavanceerder (breedbeeld-tv). Loop niet te palaveren over die pale ale toen in dat palazzo!

8. Welk bijvoeglijk naamwoord hoort er bij Palermo? Juist: Palermitaans. Het Pali is een heilige taal uit Zuidoost-Azië. Licht hij al in een houten paletot? Het sator-arepokwadraat is een voorbeeld van een palindroomkwadraat. Volendam is het palingdorp (en Delft de prinsstad). De palinka is een Oost-Europese vruchtenbrandewijn. Een pallieter is altijd levenslustig. De palma-christi kan een wonderboom zijn, maar ook een grote muggenorchis. De palm(en)stad is Jericho. Op palmpaas wordt Palmpasen gevierd. Een pda is een palmtop, een palmyra is onder andere een lontarpalm. De palmy days zijn een tijd van eer en aanzien. Onze voddenman heette Jan Palul.

9. Een pampahoen is een inamboe en palynologie is pollenanalyse. Ik heb de pannen van het dak gedictreed. De panache (panas) is de bravoure, maar de panaché (Jaarboek 2007) is een mixdrankje. Pas op voor panorthodoxe pan-Amerikanen met hun panamerikanisme, maar ook voor hen die pan-Arabisch zijn! Hij gaf een mooie pass (meervoud: passes), hij had dus goed gepast. Het panbabilonisme is de opvatting dat niet alleen Voor-Aziatische volken, maar ook de Chinezen en Mexicanen in hun religieuze ontwikkeling van Babylon afhankelijk waren.

10. Zijn pancartenverzameling was omvangrijk. Een bats is een grote schop. Italiaans buikspek, pancetta, is geen pancreasproduct. Een pandeiro (Jaarboek 2008) is een Zuid-Amerikaanse tamboerijn. Het was er een pandemonium vanjewelste. De Pandhuiswet stamde uit 1910. Een pandit is een geleerde hindoe, zoals bij ons de doctor. De antichrese (antichresis) is het pandgenot in stede van interest. Laat zij haar doos van Pandora of haar grote bek maar niet opentrekken. De panegyriste is een lofredenaarster. Het Romeinse volk in de keizertijd verlangde naar panem et circenses, brood en spelen. Om een panenka (Jaarboek 2007) te nemen moet je wel lef hebben.

Rein Leentfaar